

Zakaj stari in mladi skupaj?

Medgeneracijske dejavnosti združujejo ljudi različnih generacij. Udeležujejo se skupnih aktivnosti, učijo se skupaj, bolje razumejo drug drugega in se skupaj zabavajo. Večina pobud v okviru medgeneracijskega učenja se osredotoča na druženje starejših in otrok ter mladih, starih od 9 do 25 let. Do sedaj je bil **potencial medgeneracijskega učenja, ki vključuje otroke od 0 do 8 let, prezrt**, kar predstavlja zamujeno priložnost.

Mlajši otroci so aktivni in ustvarjalni učenci in lahko starejše odrasle naučijo na stvari pogledati z drugega zornega kota. Starejši lahko poučujejo različne spretnosti, pomagajo pedagogom in predajajo pomembne poglede na dediščino in kulturo. Starejši odrasli so tudi dobri prostovoljci. To je pomembno za medgeneracijske prakse izven družine.

Projekt TOY ponuja vpogled v in priložnosti za medgeneracijsko učenje.

Ta letak povzema raziskavo z naslovom »Skupaj stari in mladi: pregled literature o medgeneracijskem učenju, ki vključuje mlajše otroke in starejše odrasle«, opravljeno v okviru konzorcija projekta TOY. TOY ali 'Together Old and Young' (slovensko: Skupaj stari in mladi) je dvoleten projekt, ki se osredotoča na otroke, mlajše od 9 let, in starejše odrasle, stare 55 let in več. Projekt je financiran s strani Evropske Komisije, Program Vseživljenjsko učenje, podprogram Grundtvig. V projekt TOY je vključenih 9 organizacij iz sedmih držav (Irska, Italija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Slovenija in Španija).

*Projekt TOY je bil zasnovan in utemeljen na osnovi ideje o **Pozitivni deviantnosti (PD)**. Pozitivna deviantnost je pristop reševanja problemov, ki temelji na dejstvu, da imajo skupnosti vire, ki jih niso izkoristili. Neobičajna vedenja ali strategije so prepoznane kot pozitivne med tistimi, ki jih smatramo kot najmanj možne za uspeh (pozitivni devianti). Na tej osnovi se lahko oblikujejo različne aktivnosti in pobude. Projekt TOY uporablja prirejeno obliko PD pristopa.*

Več informacij na: www.toyproject.net

Poglobljanje prepada med starimi in mladimi v Evropi?

Socialne spremembe v Evropi vplivajo na življenja, odnose in učne priložnosti starejših odraslih in mlajših otrok.

Čeprav **starejši ljudje živijo dlje**, so mnogi med njimi izolirani od družinskih članov in mladih generacij zaradi preseljevanja ali razpada družine.

Otroci v Evropi **odraščajo v manjših družinah** in imajo manj priložnosti za druženje z drugimi starostnimi skupinami. Mlajši otroci se tudi manj igrajo zunaj, kjer bi lahko srečali starejše ljudi.

Naraščajoča razdvojenost generacij **v okviru institucij iste starosti in prostorov**, kot so npr. vrtci in domovi za starejše občane, pomeni, da lahko mlajši otroci in starejši odrasli zamudijo priložnosti za navezovanje stikov, razumevanje in učenje drug od drugega.

Kljub temu, da se mlajši otroci in starejši odrasli danes manj pogosto srečujejo in družijo v okviru lokalnih skupnosti, je lahko povezanost med starimi starši in vnuki danes močnejša kot pred nekaj desetletji.

Raziskava, ki smo jo opravili, je poudarila osrednjo vlogo starih staršev pri dajanju ljubezni in varnosti, zagotavljanju varstva ter prenosu in vzgajanju družinskih vrednot in zgodovine. Med drugim so **stari starši pomemben vir** ne samo za njihove lastne vnuke, ampak tudi za ostale otroke.

Partnerji

Pridruženi partnerji

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebinska publikacija je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Projekt TOY (2013) Povzetek poročila o medgeneracijskem učenju med mlajšimi otroki in starejšimi odraslimi, Leiden: The TOY Project.

Za vpogled v **celotno raziskavo** in več informacij o projektu TOY obiščite www.toyproject.net, kjer boste našli tudi podatke o vašem lokalnem kontaktu v okviru projekta TOY.

www.toyproject.net

Projekt TOY opredeljuje pet ciljev medgeneracijskega učenja, ki vključujejo starejše odrasle in mlajše otroke.

Zahvaljujoč raziskavam in praksam, ki smo jih pregledali, izpostavljam naslednje:

1.

Gradnja in vzdrževanje odnosov

Medgeneracijske prakse lahko v splošnem obogatijo odnose in preprečujejo nastanek negativnih stereotipov in izolacijo starejših odraslih. Eden najboljših načinov **grajenja odnosov**, ki vključuje mlajše otroke, je **preko skupnih aktivnosti**. Preživljanje časa v družbi drug drugega, opravljanje preprostih dejavnosti kot so npr. umetniški projekti ali kuhanje ter se hkrati zabavati je glavni namen uspešnih medgeneracijskih projektov, ki vključujejo mlajše otroke.

2.

2. Okrepiti socialno kohezijo v skupnosti

Inovativne medgeneracijske prakse je mogoče opaziti v primerih, kjer različne starostne skupine in skupnosti uporabljajo isto zgradbo ali zunanji prostor in sodelujejo v raznih socialnih in učnih aktivnostih, kot npr. delovanje vrtca in doma za starejše občane v isti stavbi.

3.

Podpiranje starejših kot varuhov znanja

Vloga starejših odraslih kot »varuhov« (»zakladnice«) znanja, tradicij in spretnosti je osrednja v učeči se družbi. **Starejši** so **pomembna vez z zgodovino in kulturno dediščino** in dajejo otrokom občutek identitete ter priložnosti za različne poglede. Primeri vključujejo starejše, ki dokumentirajo zgodbe ali lokalne legende in jih prenašajo na otroke, delijo izkušnje z igrami in življenjem v kraju takrat in sedaj.

4.

Prepoznavanje vloge starih staršev v življenju mlajših otrok

Stari starši igrajo osrednjo vlogo pri vzgoji in socializaciji njihovih vnukov. **Vloga starih staršev** kot poslušalcev, pripovedovalcev zgodb, tistih, ki se spominjajo družinske zgodovine, je prepoznana kot **dopolnilo vlogi staršev**. Ta je lahko še posebej pomembna v primerih, ko je eden od staršev odsoten ali zadržan dlje časa zaradi npr. razpada družine, bolezni ali selitve.

5.

Obogatitev učnih procesov otrok in starejših odraslih

Medgeneracijsko učenje ponuja **bolj inovativen pristop** k učenju za otroke, v katerem aktivno sodelujejo s starejšimi odraslimi v pomembnih izmenjavah. Pri starejših se v ospredje postavlja ideja o **izobraževanju kot o podjetju za življenje**. To je lahko izkušnja velikega pomena. Pomemben vidik medgeneracijskega učenja je priložnost za zabavo in uživanje, pri čemer sta vlogi poučevanja in učenja bolj odprti. Do tega lahko pride pri izmenjavi obiskov in skupnih umetniških, glasbenih, plesnih in vrtnih aktivnostih, ki vključujejo mlajše otroke in starejše odrasle, vključno z osebami v domovih za starejše.

Kako bo projekt TOY spodbujal medgeneracijsko učenje?

Projekt TOY bo preko mreženja, zagotavljanja primerov inovativnih praks ter oblikovanja dostopnih orodij in virov prispeval k povečevanju zmogljivosti za delovanje na področju medgeneracijskega učenja.

Poleg starejših odraslih in mlajših otrok bo v aktivnosti vključeval tudi 'srednjo generacijo' (starši in različni praktiki). Vrtci, osnovne šole, centri in organizacije za starejše, drugi centri v lokalni skupnosti, umetniške in kulturne organizacije ter občine bodo spodbujeni k razširjanju priložnosti za nadaljnje medgeneracijsko učenje v lokalni skupnosti.

Naslednja stopnja v projektu TOY bo identificirati spretnosti, vedenja in strategije v podporo medgeneracijskim praksam, ki vključujejo mlajše otroke in starejše odrasle. Na osnovi ugotovitev bo razvit trening za praktike, podpirali jih bomo tudi v začetnih inovativnih pilotnih akcijah v sedmih evropskih državah.

Projekt TOY v praksi

V projektu Nikoli končana zgodba, ki se je odvijal v Genovi, v Italiji, so starejši odrasli otrokom pripovedovali **zgodbe in legende iz preteklosti**. Te so bile nato preoblikovane v risbe in otroci ter starejši so oblikovali 12 metrov dolg pano. Umetniško delo je bilo razstavljeno v domu za starejše.

V okrožju Louth na Irskem so s projektom spodbujali okoljsko vzgojo in odnose med generacijami. Projekt je vključeval otroke od 2. leta starosti naprej, starejše odrasle–prostovoljce in lokalno skupnost, ki so skupaj **oblikovali tri vrtove**: skrivni vrt poleg vaškega igrišča, drugega v osnovni šoli in tretjega v domu za starejše.

Skupaj stari in mladi
v oblikovanju starosti
prijaznih skupnosti!